
A/A SECRETARI AUTONÒMIC D'EDUCACIÓ
Sr. Manuel Tomás Ludeña

Xavier Tarrasó Cruz com a President de l'Associació de Professorat d'Administració, Comerç i Economia del País Valencià (APACEPV)

L'objectiu d'aquest escrit és traslladar-li els nostres inquietuds i propostes de col·laboració davant el imminent desenvolupament de la normativa adient a la Comunitat Autònoma Valenciana referent a la Llei Orgànica per a la Millora de la Qualitat Educativa (LOMQE).

PROPOSTA DE TREBALL PER A L'ELABORACIÓ DEL CURRÍCULUM VALENCIÀ DE LES MATÈRIES DE L'ÀREA D'ECONOMIA EN EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA I BATXILLERAT

I. JUSTIFICACIÓ

La llei Orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la Millora de la Qualitat Educativa, i el RD pel qual s'estableix el currículum bàsic de l'Educació Secundària Obligatòria i del Batxillerat estableix que el currículum està integrat per:

Els objectius de cada ensenyament i etapa educativa les competències o capacitats per a activar i aplicar de forma integrada els continguts propis de cada ensenyament i etapa educativa els continguts, o conjunts de coneixements, habilitats, destreses i actituds que contribueixen a l'assoliment dels objectius la metodologia didàctica els estàndards i resultats d'aprenentatge avaluable i els criteris d'avaluació del grau d'adquisició de les competències i de l'assoliment dels objectius de cada ensenyament i etapa educativa.

Segons el nou art. 6 bis de la LO 2/2006, de 3 de maig, és al Govern a qui correspon el disseny del currículum bàsic, de manera que es garantisca el caràcter oficial i la validesa en tot el territori nacional de les titulacions. Així mateix, segons l'art. 3 del RD anteriorment citat, en el punt 1.a), correspon al Govern:

1º Determinar els continguts comuns, els estàndards d'aprenentatge avaluable i l'horari mínim del bloc d'assignatures troncal.

2º Determinar els estàndards d'aprenentatge avaluable relatiu als continguts del bloc d'assignatures específiques.

3º Determinar els criteris d'avaluació de l'assoliment dels objectius dels ensenyaments i etapes educatives i del grau d'adquisició de les competències corresponents.

Per la seua banda, en el mateix article, punt 1c), dins de la regulació i límits establits pel Govern, a través del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, d'acord amb els apartats anteriors, les administracions podran:

1r.) Complementar els continguts del bloc d'assignatures troncal.

2n.) Establir els continguts dels blocs d'assignatures específiques i de lliure configuració autonòmica.

3r.) Realitzar recomanacions de metodologia didàctica per als centres docents de la seua competència.

4t.) Fixar l'horari lectiu màxim corresponent als continguts de les assignatures del bloc d'assignatures troncal.

- 5è.) Fixar l'horari corresponent als continguts de les assignatures dels blocs d'assignatures específiques i de lliure configuració autonòmica.
- 6è.) En relació amb l'avaluació durant l'etapa, complementar els criteris d'avaluació relatius als blocs d'assignatures troncal i específiques, i establir els criteris d'avaluació del bloc d'assignatures de lliure configuració autonòmica.
- 7è.) Establir els estàndards d'aprenentatge que siguin avaluables i relatius als continguts del bloc d'assignatures de lliure configuració autonòmica.

En aquest marc, l'Associació de Professors d'Administració Comerç i Economia del País Valencià (APACEPV) des de la seua constitució s'ha plantejat col·laborar de manera activa amb les administracions educatives en aquelles qüestions que afecten conjuntament als interessos dels diferents agents de la comunitat educativa dels quals formem part.

APACE està formada per professors que imparteixen les matèries pròpies de les especialitats d'Administració, Comerç (als Cicles Formatius) i d'Economia (en ESO i Batxillerat) en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana. Té representació en les tres províncies i actualment la integren al voltant de 90 persones.

Des del primer moment, treballem des de diferents àmbits:

Organització de cursos de formació i perfeccionament per als docents en aquelles competències clau per a l'aprenentatge permanent i en els quals ens sentim més pròxims, com són l'organització de cursos de formació i perfeccionament per als docents en competències transversals en totes les etapes educatives, així com la formació financera dels joves per a contribuir a garantir una formació plena com a ciutadans., i també, en el sentit de la iniciativa i esperit emprenedor.

Proposta al Departament d'Educació de la Generalitat Valenciana de projectes d'innovació en formació financera i emprenedora per a estudiants de secundària i cicles formatius.

Organització de Jornades per al professorat, en col·laboració amb la Conselleria d'Educació, dintre de les Universitats Valencianes, amb totes les Facultats d'Econòmiques i/o d'empresa, , el Col·legi d'Economistes, FEVECTA, Banc de Sabadell, etc., i que han servit de referent per a la seua implantació en altres CCAA.

Participació en Jornades sobre Educació Financera amb entitats, organitzacions i fundacions privades per a aconseguir que aquests ensenyaments arriben a tots els ciutadans al llarg de la seua vida.

Elaboració de propostes de currículum de diverses matèries dins de les àrees d'Administració Comerç i Economia.

En aquest sentit, des del primer moment APACE ha vingut desenvolupant un treball incessant que ha suposat, entre altres actuacions:

Constitució d'un grup de treball dins de la l'associació encarregat dels assumptes referents al currículum de les matèries de l'àrea econòmica, ja que es en aquest camp on han aparegut novetats en la nova legislació, referents noves assignatures a l'ESO.

Constitució d'un grup de treball per a elaborar propostes de currículum que han sigut consensuades, en primer lloc, pel conjunt d'associats de APACEPV, i posteriorment per la Confederació Estatal d'Associacions de Professors d'Economia en Secundària (CEAPES).

Enviament de propostes al Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, dins de CEAPES, de la qual formem part activa.

Revisió permanent dels continguts dels diferents currículums de les matèries de l'àrea econòmica, tant de les actualment existents, en tot el territori nacional, com de les quals existeixen en diverses CCAA, així com de les propostes que han vingut generant-se a partir dels diversos esborranys de la LOMQE.

Contactes permanents amb associats d'altres CCAA per a consensuar continguts i aspirar a aconseguir harmonitzar els diferents currículums que s'elaboren definitivament, perquè no existisquen diferències substancials segons els diversos territoris.

Propostes de col·laboració amb l'administració educativa per a l'elaboració del currículum valencià en les matèries de les nostres especialitats i àrea.

II. PROPOSTA DE COL·LABORACIÓ EN EL DESENVOLUPAMENT DEL CURRÍCULUM VALENCIÀ EN L'ÀREA D'ECONOMIA.

Des de la nostra experiència docent i professional, i els coneixements teòrics i tècnics que ens avalen, proposem:

PRIMER:

Respectar els elements essencials de la proposta que el RD estableix per a les matèries d'ESO i Batxillerat i que garanteix un marc de referència comuna en tot el territori nacional, sense menysprear les possibles millores que puguen realitzar-se.

SEGON:

Contribuir a desenvolupar l'art. 3c) de l'esmentat RD:

1. Complementar els continguts del bloc d'assignatures troncales següents:

ECONOMIA , de 1º de Batxillerat de Ciències Socials.

ECONOMIA DE L'EMPRESA, de 2º de Batxillerat de Ciències Socials

ECONOMIA, de 4º d'ESO, itinerari d'Ensenyaments Acadèmics per a la Iniciació al Batxillerat

INICIACIÓ A L'ACTIVITAT EMPRENEDORA I EMPRESARIAL, de 4º d'ESO, itinerari d'Ensenyaments aplicats per a la Iniciació a la Formació Professional.

2. Complementar els continguts dels blocs d'assignatures específiques següents:

FONAMENTS D'ADMINISTRACIÓ I GESTIÓ, de 2º de Batxillerat, en les modalitats de Ciències, Humanitats i Ciències Socials.

Considerem fonamental i imprescindible que aquesta matèria tinga presència curricular en totes les modalitats de Batxillerat, ja que:

1º. Així ho estableix la pròpia LOMCE i el RD, normativa que no circumscriu a un únic itinerari aquesta assignatura, sinó que ho contempla per a tots (art. 27.4 del RD)

2º Contribueix al principi general de desenvolupar funcions socials i incorporar-se a la vida activa amb responsabilitat i capacitar l'accés a l'ensenyament superior (art. 23)

En aquest sentit, fins ara, únicament els alumnes que cursen Batxillerat de CCSS o Humanitats tenen accés a cursar de forma optativa la matèria de Fonaments d'Administració i Gestió, privant-se d'aquesta opció als alumnes de la modalitat de Ciències i Tecnologia, amb clara vocació emprenedora o amb la finalitat propedèutica de facilitar-los posteriors estudis en diverses carreres de perfil tècnic com les diferents Enginyeries, on la formació en l'organització empresarial té un pes molt significatiu dins dels plans d'estudi.

3º Contribueix d'una manera molt directa, i com molt probablement cap altra matèria, a l'objectiu d'afermar l'esperit emprenedor amb actituds de creativitat, flexibilitat, iniciativa, treball en equip, auto-confiança i sentit crític (art. 24.k).

4º.- Prepara per al desenvolupament de projectes tècnic-empresarials que els alumnes hauran d'elaborar en carreres relacionades amb enginyeries i cicles superiors tècnic-industrials.

5º.- En altres Comunitats com Múrcia, ofereixen actualment aquesta assignatura en 2º Batxillerat a totes les modalitats (Ordre 19 octubre 2012. BORM 25 octubre 2012)

ECONOMIA DE LA COMUNITAT VALENCIANA, de primer de Batxillerat, actualment optativa que està oferida per a totes les modalitats del Batxillerat.

Considerem de capital importància, que l'administració valenciana recolze la seua presència en la nova normativa educativa formant part del bloc d'assignatures de lliure configuració autonòmica. Amb aquest fet, s'aconseguirà que amb la implantació de la LOMQE, no desaparega, i que aquesta matèria tinga presència curricular en totes les modalitats de Batxillerat, respectant el tractament curricular que ara mateix té.

A la darrera reunió (5-12-2012) que APACE va tenir amb la Consellera d'Educació (Maria José Català), el Secretari d'Educació (Rafael Carbonell), i els representants de les Universitats Valencianes, es va tractar aquest tema, i era palés el tracte preferent que havia de tenir aquesta matèria dintre del bloc d'assignatures de lliure configuració autonòmica, tothom va donar el seu recolzament perquè així fou, i com que la LOMQE encara no estava aprovada definitivament, es va deixar per més endavant la seua inclusió en el bloc abans esmentat. Fet que ara demanem que es produïska.

INICIACIÓ A L'ACTIVITAT EMPRENEDORA I EMPRESARIAL, de primer Cicle d'ESO.

Pel que fa a aquesta matèria, proposem que tinga presència en 3r d'ESO, com a forma necessària i imprescindible d'aconseguir els objectius i capacitats que amb ella es pretenen.

- Sense menysprear la seua contribució a l'assoliment de les set competències clau del currículum d'ESO, la seua presència en tercer es considera fonamental per a fer possible aconseguir, des del primer moment de l'etapa, la competència clau del sentit d'iniciativa i esperit emprenedor, que com probablement cap altra matèria puga contribuir. També per a garantir el desenvolupament de la iniciativa emprenedora, fet considerat per la LOMQE element transversal, tant en tota l'educació secundària com en l'educació primària, puga tenir una continuïtat sense interrupcions degudes a l'absència de matèries que garanteixen la consecució d'aquesta transversalitat.

Respecte a la competència financera en el currículum valencià, en s'arreglen alguns aspectes d'una educació financera bàsica i elemental. És per tant important per a una seqüència curricular lògica entre etapes que en 3º d'ESO es continue desenvolupant però ja amb una matèria específica

---

aquests ensenyaments.

- La seua presència en 3º, garantiria així mateix un millor trànsit d'aquesta matèria cap a la matèria d'igual denominació del 4º curs, opció Iniciació a la Formació Professional i cap a la matèria d'Economia, en l'itinerari d'Ensenyaments acadèmics.

Hem de destacar que analitzant el Projecte RD currículum bàsic de l'ESO i Batxillerat en educació financera de 3º ESO s'ha de continuar amb finances personals no solament per a la persona física sinó també per a l'empresari individual o gestió d'un petit negoci.

Hem de destacar que l'Educació financera segueix una seqüència curricular lògica en la LOMCE ja que l'assignatura de 4º d'ESO amb el mateix nom està centrat en aspectes financers que afecten a les PIMES deixant el finançament de l'Estat per a Economia de 4º d'ESO . Per tant, és substancial que el procés d'aprenentatge siga gradual i significatiu.

Al mateix temps el desenvolupament de certes habilitats per a potenciar la creativitat empresarial es deuen consolidar en aquest curs com a complement de cursos anteriors.

3. Realitzar recomanacions de metodologia didàctica.

4. Col·laborar en la determinació de l'horari corresponent als continguts de les assignatures dels diversos blocs (troncals i específiques).

Sempre d'acord als criteris que establisca l'Administració educativa i en lògica consonància amb ella, proposem:

- Per a les matèries troncals i específiques de Batxillerat abans esmentades: Economia, Economia de l'Empresa i Fonaments d'Administració i Gestió, una càrrega lectiva de 4 hores setmanals.

- Per a les matèries troncals de 4º d'ESO, Economia i Iniciació a l'Activitat Emprenedora i Empresarial, tres hores lectives.

- Per a la matèria específica del primer cicle d'ESO, Iniciació a l'Activitat Emprenedora i Empresarial, impartida en 3º d'ESO, tres hores lectives setmanals.

5. Col·laborar a completar els currículums en matèries troncals quant a continguts, criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge avaluable.

6. Col·laborar en les assignatures específiques en el desenvolupament de continguts i completar els criteris d'avaluació.

PROPOSTA I MÈTODE DE TREBALL

APACEPV proposa el següent mètode de treball:

1. Formació d'un grup de treball integrat per quatre persones procedents de l'àmbit educatiu, d'acreditada experiència professional, tant en la pràctica docent com en l'elaboració de materials curriculars, així com de la suficient solvència acadèmica. Tenint en compte que es tracta d'un treball d'equip i que els continguts de cada currículum estan condicionats pels de cadascuna de les matèries

de l'àrea, la configuració d'aquest grup ha de tenir la suficient empatia personal com per a garantir l'eficàcia del treball realitzat en grup.

2. Exposició del treball realitzat a una comissió formada per diversos professors especialistes, per a la seua revisió i enriquiment a partir de les propostes rebudes. La configuració d'aquesta comissió podria estar formada per tots aquells professors (membres o no de APACEPV), que tenint un legítim interès en les àrees d'Economia perquè la imparteixen en els seus respectius centres de treball, desitgen realitzar propostes. Aquestes podrien canalitzar-se via e-mail a tots o alguns dels membres del grup de treball, els qui les analitzarien i arribat el cas, incorporarien si així ho consideren oportú. En cap cas, açò ha de significar, ni desistiment de responsabilitats, ni conversió del treball en un òrgan "assembleari", per l'ineficàç que resultaria aconseguir avanços. Es tractaria per tant d'una mesura tendent a cercar millores sobre el treball realitzat pel grup de quatre persones i en la mesura del possible, un alt grau de consens.

3. Estreta col·laboració amb el personal tècnic de l'Administració educativa, per a garantir que els currículums elaborats són respectuosos amb la proposta del Ministeri, i garanteixen els objectius i competències a desenvolupar durant les diferents etapes educatives.

III. PROPOSTA DE COL·LABORACIÓ EN EL DESENVOLUPAMENT NORMATIU REFERENT A L'ESPECIALITAT D'ECONOMIA EN SECUNDARIA A LA COMUNITAT VALENCIANA.

Actualment l'ensenyament d'Economia està únicament present en una de les tres modalitats de Batxillerat, l'anomenat Batxillerat d'Humanitats i Ciències Socials, que té com a matèries obligatòries, matèries de modalitat que definixen el perfil dels posteriors estudis i matèries optatives que complementen o amplien els continguts d'eixa àrea de coneixements, es necessari actualitzar normativament la situació actual de l'especialitat a la nova legislació. Aquesta situació ara canvia substancialment, per les raons abans esmentades.

El col·lectiu que integra APACE, desitja que es prenguen les mesures oportunes per tal que el Departament d'Economia siga tractat amb les mateixes condicions que la resta de departaments; és a dir:

- Que les assignatures de modalitat no es transformen en optatives per voluntat dels equips directius en el moment de fer itineraris.
- Que les assignatures optatives assignades al Departament d'Economia siguen efectivament optatives i no desapareguen a voluntat dels equips directius.
- L'aparició d'assignatures adients a l'especialitat d'Economia, i l'augment de la càrrega horària que comporta, ha de permetre reconsiderar i canviar l'actual normativa referent a l'obtenció del càrrec de Cap de Departament d'Economia. La normativa, a hores d'ara, indica que han d'existir almenys 12 hores de matèries adients a l'especialitat per poder assignar al centre el Cap de Departament en l'especialitat d'Economia, fet que no s'ha de complir en la resta d'especialitats que hi ha en la secundària. Des de APACE demanen que s'actualitze aquesta normativa, i amb l'evident augment d'hores lectives que s'esdevenen de la nova normativa educativa (LOMQE) es regularitze el tractament que se li dona a l'especialitat d'Economia i que la assignació del Cap de Departament passe a tenir el mateix tractament que tenen la resta d'especialitats (filosofia, física i química, matemàtiques, etc.), amb lo que s'igualaria el tractament normatiu entre les diverses especialitats de l'educació secundària, que ara no hi és.
- En APACE sempre hem manifestat que ha d'existir en la reciprocitat d'habilitacions entre les

---

especialitats que imparteixen les assignatures. Actualment, la normativa no es recíproca entre aquells que poden impartir assignatures adients a l'especialitat d'economia, per exemple, professors/es de l'especialitat d'Administració, Comerç, FOL, etc., poden fer classes de l'especialitat d'Economia, i el professorat d'Economia no està habilitat, normativament, per impartir les matèries adients a aquestes especialitats habilitades. Si tenim en compte el contingut dels estudis de totes elles tenen gran afinitat entre ells.

Per tant, **demanem formar part activa i/o consultiva en la nova redacció de la normativa** adient a que han de dur a terme els propers mesos el personal tècnic de l'Administració educativa, referent al desenvolupament del currículum LOMQE, a l'assignació d'especialitats, i al ROC.

Una vegada exposats els nostres arguments, els preguem que els consideren amb atenció, i des d'APACEPV **quedem a la seua completa disposició per a mantindre una entrevista** en què podem aclarir dubtes i defensar les nostres propostes i aportacions, per a la qual cosa els facilitem el nostre número de contacte: XXXXXXXX.

A l'espera de la seua resposta i agraint-los la seua atenció, una salutació ben cordial.

Xavier Tarrasó i Cruz
President d'APACEPV